

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

31 ביולי 2007

**קווי היסוד של ממשלת סלאם פיאצ', שהוקמה ע"י
אבו מאזן בעקבות השתלטות החמא"ס על עזה,
מדגישים את דבקותה באופציית השלום כהכרח
הנובע מהנסיבות הפוליטיות והמחויבויות
הבינלאומיות של הפלסטינים. החמא"ס (וארגוני
טרור נוספים) תקפו את קווי היסוד בעיקר משום
שה"התנגדות" (קרי, דרך האלימות והטרור) אינה
מוזכרת בהם**

כללי

1. ב-27 ביולי 2007 פירסמה סוכנות הידיעות הפלסטינית (ופא) את קווי היסוד של ממשלת המעבר שברשות סלאם פיאצ'. קווי היסוד הללו אמורים היו להיות מוצגים ע"י ראש הממשלה בפני המועצה המחוקקת לקראת הצבעת אמון בממשלה. אולם בסופו של דבר לא התכנסה המועצה המחוקקת בשל העדר קוורום, על רקע העימותים בין פת"ח לחמא"ס.

2. קווי היסוד של הממשלה עוסקים במגוון נושאים, בתחומי הסכסוך עם ישראל, מדיניות החוץ הפלסטינית, ממשל, ביטחון, כלכלה וחברה. בתחום הסכסוך ובתחום ביטחון הפנים משקפים קווי היסוד את תפיסתו המוכרות של אבו מאזן ואת "יוזמת השלום הערבית", שאומצה ע"י ועידת הפסגה הערביות בריאד (2007) ולפני כן בבירות (2002). עיקרם של קווי היסוד בתחומי הסכסוך וביטחון-הפנים (פרוט ראו נספח א'):

א. **הדגשת מחויבות הפלסטינים ל"אופציה של השלום" לא רק כ"אופציה אסטרטגית" אלא כהכרח הנובע מהמצב המדיני והמחויבויות הבינלאומיות של העם הפלסטיני.**

ב. **המטרה אליה חותרים הפלסטינים הינה סיום הכיבוש הישראלי והקמת מדינה פלסטינית עצמאית, שבירתה "ירושלים הקדושה"¹, בכל השטחים הפלסטינים שנכבשו בשנת 1967.²**

ג. **קריאה למציאת "פיתרון צודק ומוסכם" לבעיית הפליטים הפלסטינים על בסיס החלטת עצרת האו"ם 194 (מה-11 בדצמבר 1948).**

ד. **דבקות בהסכמים הדו-צדדיים שנחתמו בעבר בין אש"פ לישראל.**

ה. **ביצור מעמדה של ירושלים ("הבירה הנצחית של העם הפלסטיני") ומעמד הממשלה הפלסטינית בה וחיזוק יכולת העמידה האיתנה של תושביה (הפלסטינים) בפני "מזימות ההתנחלות וההגירה הכפויה שבפניהם הם ניצבים".**

ו. **מתן תשומת לב מיוחדת לנושא האסירים והעצורים שבבתי הכלא הישראליים, וסיוע למשפחות החללים והפצועים.**

ז. **מאבק נגד ניצול הדת לצרכים פוליטיים כיתתיים ונגד השימוש שנעשה בדת להצדקת פעולות הרג והרס (קרי, התמודדות נגד החמא"ס והשימוש הפוליטי שהיא עושה בדת האסלאם).**

ח. **סיום מצב האנרכיה, איסוף הנשק מהחמושים (קרי, פעילי ארגוני הטרור) ומימוש התפיסה של "נשק לגיטימי אחד וחוק אחד".**

¹ במקור: "אלקדס אלשריף" קרי, ירושלים העתיקה שבין החומות. במשתמע-ירושלים המזרחית.
² לעומת פרוט המטרה הפלסטינית אין אזכור של הכרה בזכות קיומה של מדינת ישראל כמדינה בעלת אופי יהודי.

3. כצפוי הביעו החמא"ס וארגוני טרור נוספים את התנגדותם לקווי היסוד הללו (ראו נספח ב'). עיקר קצפם יצא על העדר האזכור של "זכות ההתנגדות" (קרי, אלימות וטרור כדרך פעולה לגיטימית למאבק בכיבוש) בקווי היסוד. יודגש כי ה"התנגדות" מהווה מרכיב מרכזי בתפיסתה האידיאולוגית ובדרכה האסטרטגית של תנועת החמא"ס ("תנועת ההתנגדות האסלאמית").

4. בעקבות הביקורת שהוטחה נגדו הזדרז סלאם פיאצ' להבהיר בראיונות לתקשורת כי ה"התנגדות" הינה "זכות לגיטימית" משום שהעם הפלסטיני נמצא תחת כיבוש. אולם בראיון נוסף הוא הבהיר כי רק באמצעות מו"מ מדיני ניתן יהיה להביא ל"סיום הכיבוש", שהינו היעד הפלסטיני המרכזי, בהוסיפו כי לא ניתן יהיה להגשים מטרה זאת בצל פיגועים ואנרכיה.

נספח א'

קווי היסוד הנוגעים לסכסוך הפלסטיני-ישראלי ולתחום הביטחוני הפנים-פלסטיני כפי שהופיעו בנוסח הנאום של סלאם פיאצ' (ופא, 27 ביולי)

1. בפתח הנאום נקבע כי קווי היסוד של הממשלה בנושא הסכסוך עם ישראל מבוססים על תוכניתו המדינית של אבו מאזן ונשענים, בין השאר, על "יוזמת השלום הערבית"³ ועל ההחלטות הלגיטימיות הבינלאומיות הרלבנטיות. להלן קטעים מתוך הנאום הנוגעים לסכסוך עם ישראל ולתחום הביטחוני הפנים-פלסטיני:

א. מחויבות הפלסטינים לדרך השלום: "הממשלה סבורה שהאופציה של השלום אינה עוד אופציה אסטרטגית בלבד, אלא היא הכרח הניכפה על ידי המצב המדיני הנוכחי, והקשרים והמחויבויות הבינלאומיים. [הללו] מחייבים את העם הפלסטיני לאמץ מדיניות חוץ בעלת פתיחות, העולה בקנה אחד עם הלגיטימיות הפלסטינית, הלגיטימיות הערבית והלגיטימיות הבינלאומית".

ב. מטרות הפלסטינים בסכסוך עם ישראל: "חתירה לסיום הכיבוש ולהקמת מדינתנו העצמאית, שבירתה ירושלים הקדושה (במשתמע: ירושלים המזרחית), על מלוא האדמות הפלסטיניות שנכבשו בשנת 1967. [זאת] בהתבסס על העקרונות והתנאים שנקבעו בהכרזת העצמאות הפלסטינית בשנת 1988; בהתבסס על מציאת פיתרון צודק ומוסכם לבעיית הפליטים הפלסטינית על בסיס החלטה הצהרת האו"ם מ-194; [ותוך] חתירה לסיום ההתנחלות, סילוק גדר ההפרדה והסרת כל המכשולים הפיזיים והפוליטיים הניצבים בפני הגשמת המטרות הללו" [לעומת פרוט המטרות הפלסטיניות אין בקווי היסוד אזכור מפורש של הכרה בישראל ובזכויות קיומה כמדינה בעלת אופי יהודי בגבולות של טרום 1967].

³ ניתוח "יוזמת השלום הערבית" ראו לקט מידע: "אשרורה של יוזמת השלום הערבית בוועידת הפסגה בריאד" (4 באפריל 2007).

ג. **דבקות בהסכמים עם ישראל שנחתמו בעבר ע"י אש"פ:** "דבקות מלאה בהסכמים הדו-צדדיים, שנחתמו [בעבר] ע"י אש"פ, בהיותו הנציג הלגיטימי והיחיד של העם הפלסטיני והרשות הפלסטינית, כולל הסכמים שנחתמו עם ישראל".

ד. **ביצור מעמד ירושלים⁴ ומעמד הממשלה הפלסטינית בירושלים:** "סיוע לעיר ירושלים בהיותה בירתה הנצחית של העם פלסטיני והמוקד הכלכלי והחברתי שלו, לצד היותה המוקד הדתי שלו. ממשלתנו תחתור לאספקת הסיוע האפשרי לחידוש מעמדה המדיני, הכלכלי והתרבותי של ירושלים באמצעות קידום מוסדותיה, החיאת כלכלתה ומתן אפשרות עבודה ליצירת מקומות עבודה, בניית מגורים ושיפור התחרות של מוצריה ושירותיה; [זאת] באופן שיבטיח את תנאי העמידה האיתנה ("צמוד") של בניה בפני תוכניות ההתנחלות והעקירה שמהן היא סובלת...".

ה. **סיום האנרכיה ואיסוף הנשק מהחמושים [קרי, פעילי ארגוני הטרור] וממוש התפיסה של "נשק לגיטימי אחד וחוק אחד":** "הבטחת ביטחון ושלווה, בהיותם דבר חשוב ביותר העומד בראש סדר העדיפויות של האזרח הפלסטיני; ומשום שהגשמתם הינה הדרך היחידה לביסוס שלטון החוק, להשבת האמון ברשות הפלסטינית ובכלכלה הפלסטינית; [ומשום] שהם התנאי הבסיסי הראשון להקמת המדינה הפלסטינית העצמאית. לפיכך מתחייבת הממשלה לסיים את מצב האנרכיה הביטחונית ולסיים את תופעות החמושים, ולהותיר [הימצאותו של] את הנשק הלגיטימי בלבד, במסגרת התפיסה של "נשק לגיטימי אחד וחוק אחד...".

ו. **תשומת לב מיוחדת לטיפול בשחרור האסירים והעצורים שבבתי הכלא הישראליים וסיוע למשפחות החללים והפצועים:** "מתן תשומת לב מיוחדת לנושא האסירים והעצורים הפוליטיים בבתי הכלא הישראליים, לסבלם ולסבל משפחותיהם. הנושא הזה ימשיך לעמוד במרכז תשומת לבה של הממשלה, אשר תמשיך לפעול לשחרורם ולהבטיח את מרכיבי הסיוע עבורם ואת החיים בכבוד למשפחותיהם, וכן

⁴ בקטע זה לא צוין במפורש "ירושלים הקדושה". אולם מאחר שהיא הוזכרה לפני כן, ניתן להניח שגם כאן ההתייחסות היא לירושלים המזרחית.

להקל על השתלבותם המהירה בחברה שלהם. כמו כן תדבק הממשלה בהענות לצורכי משפחות החללים ("שהדא"י) והפצועים".

ז. **מאבק באסלאם הפוליטי הרדיקלי [במשתמע, מאבק נגד החמא"ס והשימוש הפוליטי שהוא עושה בדת האסלאם]:** "אימוץ אסטרטגיה ברורה במאבק במדיניות של האשמה בכפירה והאשמה בבגידה. **מאבק בניצול הדת להשגת תועלת פוליטית ומטרות חומריות או כיתתיות** וכן חתירה לחיזוק מעמד האסלאם במוח, ברוח ובגוף **כדת של סובלנות ומתינות; מאבק בניצולה [של דת האסלאם] להצדקת פעולות הרג, הרס וגרוש**".

ח. **עידוד הפעילות הדיפלומטית [תוך התעלמות מוחלטת מתפיסת ה"התנגדות" כדרך למימוש היעדים הפלסטיניים בסכסוך עם ישראל]:** "הממשלה תפעל לעידוד הפעילות הדיפלומטית, ולהבטחת מרכיבי ההצלחה שלה, למען הרחבת מעגל הידידים; [ולמען] ביסוס קשריה הערביים, האסלאמיים והבינלאומיים של פלסטין...". **מול הדגש על הפעילות הדיפלומטית אין בקווי היסוד של הממשלה זכר ל"זכות ההתנגדות" (קרי, טרור ואלימות נגד ישראל), המהווה מרכיב מרכזי באסטרטגיה של החמא"ס ושאר ארגוני הטרור הפלסטינים.**

נספח ב'

סוגיית ה"התנגדות" כסלע מחלוקת: תגובות ארגוני הטרור הפלסטינים לנאום של ראש הממשלה סלאם פיאז' והבהרות סלאם פיאז' לגבינו

1. כצפוי הביעו החמא"ס וארגוני טרור נוספים את התנגדותם לקווי היסוד של ממשלת סלאם פיאז'. עיקר קצפם יצא על העדר אזכור "זכות התנגדות" בקווי היסוד. יודגש כי התמיכה ב"התנגדות" (קרי, אלימות וטרור) מהווה מרכיב מרכזי בתפיסתה האידיאולוגית ובדרכה האסטרטגית של תנועת החמא"ס והיא גם מהווה חלק משמה המלא של החמא"ס (תנועת ההתנגדות האסלאמית").

קריקטורה בעיתון "פלסטין" של החמא"ס (30 ביולי) המפרטת את חציית "הקווים האדומים" של הפלסטינים: פלסטין ההיסטורית [קרי, כל פלסטין], שיבת הפליטים, ה"התנגדות המזוינת" וירושלים. דמות הפלסטיני החוצה את הקווים הללו מצהירה טרם חצייתה את הקו האדום עליו נכתב: "ירושלים היא קו אדום שאין לחצותו!!!".

2. להלן כמה מהתגובות:-

א. **אסמאעיל הניה**, ראש ממשלת החמא"ס, בנאום שנשא בפני סטודנטים בעזה, הביע צער על השמטת ה"התנגדות" מקוי היסוד של הממשלה הפלסטינית בהזיירו מפני "קשירת קשר גדולה נגד עזה, ההתנגדות והעם הפלסטיני, ולא בפעם הראשונה". הוא הזכיר כי נציגי 32 מדינות התכנסו בוועידת שרם אלשיח' בשנת 1996 "כדי לחסל את ההתנגדות". אולם, לדבריו, הם נכשלו, ה"התנגדות הצליחה וניצחה, והיא השלטת כיום בפלסטין" (עיתון החמא"ס פלסטין, 1 באוגוסט).

ב. **אסמאעיל רצ'ואן**, דובר החמא"ס, גינה את מהלכי אבו מאזן וממשלת סלאם פיאצ' ל"ביטול נשק ההתנגדות" וטען כי המהלכים הללו מהווים "תקיעת סכין בגב ההתנגדות". הוא ציין כי "מהלכים אלה משרתים את האויב הציוני" והדגיש את תמיכת החמא"ס ב"אופציית ההתנגדות, ואי נטישת הרובה" (אלג'זירה, 28 ביולי 2007).

ג. **ח'אלד אלעטש**, בכיר בג'יהאד האסלאמי בפלסטין, ציין כי תנועתו מתנגדת "לכל תוכנית פוליטית, של כל ממשלה פלסטינית באשר היא, שלא תזכיר את זכות עמנו להתנגדות לאויב הציוני לנוכח היותנו עם כבוש" (אלג'זירה, 28 ביולי 2007).

ד. **עבד אלעלים דענא**, בכיר בחזית העממית לשחרור פלסטין, ציין כי "אלה שמוותרים על נשק ההתנגדות מייצגים אך ורק את עצמם, ואינם נשמעים לרצון העם הפלסטיני". גדודי אבו עלי מצטפא, הזרוע המבצעית-טרוריסטית של החזית העממית, פרסמו כרוז בו הבהירו כי ימשיכו בהתנגדות ("קודסווי", 30 ביולי 2007).

"זיגזוג" ראש הממשלה סלאם פיאצ' בשאלת ה"התנגדות"

3. בעקבות התגובות הללו הזדרז סלאם פיאצ' להבהיר כי "התנגדות" הינה "זכות לגיטימית". במסיבת עיתונאים שקיים עם מזכ"ל הליגה הערבית עמרו מוסא (29 ביולי) הצהיר סלאם פיאצ' כי ההתנגדות הינה זכות לגיטימית של העם הפלסטיני. שכן, לדבריו, "אנו עם שנמצא תחת כיבוש באופן ודאי, וההתנגדות היא זכות לגיטימית של העם הפלסטיני" (סימז"ת, 20 ביולי 2007).

4. בראיון לעיתון הערבי "אלשרק אלאוסט" (30 ביולי) סלאם פיאצ' שב והבהיר: "אנחנו עם כבוש, וההתנגדות היא זכות לגיטימית של העם הפלסטינית". הוא ציין שקווי היסוד של הממשלה מבוססים על חתירה לסיום הכיבוש הישראלי והדגיש את הצורך הדוחק בהתקדמות ממשית בתהליך המדיני.

5. עם זאת, לאחר התבטאויותיו אלו בדבר "זכות ההתנגדות" שב והבהיר סלאם פיאצ' כי לא ניתן לקיים מו"מ מדיני בצל פיגועים ואנרכיה. בראיון לטלוויזיה המצרית הלוויינית (31 ביולי) הוא נשאל האם הוא פוסל את רעיון ה"התנגדות" כאשר הוא מציג את הנושא המדיני כבסיס הטפול בסכסוך. תשובתו של סלאם פיאצ' היתה: "נכון, זה לא צריך להפתיע אף אחד". הוא שב והבהיר כי המטרה של הפלסטינים הינה "סיום הכיבוש" וציין כי לא ניתן להגשים מטרה זאת בצל פיגועים ואנרכיה.